

La revolta indígena traïda

Després d'encapçalar la revolta i tocar el poder amb els dits, els indígenes d'Equador van haver de tornar a les seues terres. Aquest col·lectiu majoritari ha demostrat, no obstant això, la seua força.

La il·lusió va durar unes poques hores, les que va determinar el poder el triumvirat format pel coronel Lucio Gutiérrez, substituït després pel general Carlos Mendoza, el líder dels indígenes Antonio Vargas i el jurista Carlos Solórzano. Allò que podria haver estat la primera revolució indígena del continent va acabar de forma sobtada, quan el vice-president Gustavo Noboa va ser designat cap d'estat de l'Equador. Mentre els indígenes, consternats, plegaven veles per tornar a les seves terres, Noboa anunciava que continuaria el crític programa econòmic del destituït Jamil Mahuad i uns quants oficials que havien donat suport a la revolta eren detinguts per la policia militar.

Res no ha canviat. El nou president, un polític obscur que havia estat rector de la Universitat de Guayaquil, ha assumit tots els punts del programa econòmic que va originar la revolta, sobretot la dolarització, considerada una pèrdua de sobirania del país. El gran perdedor ha estat el democristià Mahuad, que va arribar a la presidència amb l'aurèola de bon gestor com a alcalde de Quito. Encara que va aconseguir un important èxit diplomàtic signant la pau amb el president peruà Fujimori, no va ser capaç de redreçar una crisi econòmica que ha empobrit els equatorians i que ha afectat sobretot, com passa sempre, els més desafavorits.

Els indígenes se senten traïts. Després d'encapçalar la revolta i de tocar el poder amb els dits, van haver de desistir sense haver aconseguit ni la retirada del pla econòmic ni la formació d'un govern més sensible als seus problemes ancestrals. Alguns diri-

El cap de l'exèrcit equatorià, Telmo Sandoval, i Gustavo Novoa, actual president del país, el 22 de gener, quan aquest últim va prendre possessió del càrrec. Novoa ha assumit el programa econòmic del destituït Mahuad.

gents admeten que van ser massa ingenus de creure possible una aliança amb els militars, pressionats per Washington. Però n'hi ha que sostenen que la revolta els ha permès de demostrar la seva força, perquè ja van participar en la destitució del populista i excèntric Abdulà Bucaram, el febrer del 1997, i van ser els protagonistes de les protestes contra el social-demòcrata Rodrigo Borja, a principi dels anys 90.

Els indígenes equatorians, potser els més ben organitzats del continent, no van ser capaços de connectar amb la classe mitjana, molt afectada per la crisi, i que si desitjava la caiguda de l'inepte Mahuad, també desconfia de moltes propostes d'un col·lectiu que tradicionalment ha tingut marginat.

Utilitzats amb finalitats populistes per molts governs, alguns dels quals autodefinits de revolucionaris, com el de Velasco Alvarado del Perú, els indígenes d'Amèrica Llatina semblen abocats a la indigència. En un món cada vegada més intransigent amb la diversitat, les minories que gosen desafiar els dogmes econòmics són menyspreades. A Bolívia, Guatemala i al Perú, països de majoria indígena, les veus dels indis han estat silenciades o incorporades en projectes pretesament modernitzadors. Només a l'Equador els indígenes sembla que vulguin fer-se sentir: per reclamar un lloc en la societat i per obtenir el respecte dels seus drets culturals i econòmics més elementals.

Antoni Castel